

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres ref:

Oslo, 13. oktober 2017
Vår ref: TmB

HØRING OM NY PERSONOPPLYSNINGSLOV - GJENNOMFØRING AV PERSONVERNFORORDNINGEN I NORSK RETT

1 Innledning

Det vises til høring om forslag til ny personopplysningslov, hvor EUs personvernforordning gjennomføres i norsk rett. Forslaget inneholder også lovbestemmelser som utfyller bestemmelsene i forordningen.

ASIS Norge vil med dette kommentere enkelte av forslagene. ASIS Norge er en avdeling av ASIS International hvis medlemmer representerer nesten alle bransjer i offentlig og privat sektor og organisasjoner av alle størrelser. Medlemskategoriene dekker profesjoner fra institusjonsledere og sikkerhetssjefer til konsernsjefer, fra sikkerhetsveteraner til konsulenter og politimyndighet til militære. ASIS-felleskapet er globalt og mangfoldig og teller mer enn 30.000 medlemmer. Organisasjonens hovedkontor er i USA der ASIS også er en medspiller til U.S. Department of Homeland Security. Organisasjonen utvikler prosedyrer og standarder innenfor en rekke sikkerhetsområder. (www.asisonline.org).

2 Generelt

Gjennomføringen av EUs personvernforordning vil innebære en omfattende endring av regelverket som vil påvirke de fleste aktører i næringslivet. For at implementeringen skal bli vellykket og håndterbar for de berørte partene er det avgjørende at Datatilsynet bidrar med veiledning og informasjon, og at næringsliv og Datatilsynet har god dialog og samarbeid om implementeringen. Dette gjelder både nasjonalt og på EU-nivå, og både før og etter reglens ikrafttredelse i mai 2018.

3 Kameraovervåkning (høringsnotatet pkt. 34)

ASIS Norge støtter forslaget om utvidet lagringstid i § 5 annet ledd i utkast til bestemmelser om kameraovervåkning på arbeidsplassen. Utvidet lagringstid er etter vårt syn en

helt nødvendig tilpasning til den teknologiske utviklingen og kriminalitetsbildet. Forslaget vil bidra til økt sikkerhet på arbeidsplassene, bedre forutsetninger for kriminalitetsbekjempelse, likebehandling og redusert administrativ byrde for næringsliv og myndigheter på grunn av mindre behov for dispensasjoner.

ASIS Norges medlemmer har erfaring med at dagens begrensning med krav om å slette kameraopptak etter syv dager gjør det vanskelig å drive kriminalitetsforebyggende og kriminalitetsbekjempende arbeid i næringslivet og spesielt i varehandelen og deler av servicenæringen. Den teknologiske utviklingen og kriminalitetsbildet er vesentlig endret siden dagens lovgivning ble til. Vinningskriminalitet som rammer næringslivet i økende omfang antar stadig nye former basert på den teknologiske utviklingen, f.eks. id-tyveri, skimming av betalingskort og dokumentforfalskning,

Kameraopptak er helt nødvendig for å avdekke og forebygge slik kriminalitet, og syv dager er en utilstrekkelig oppdagelses- og oppklaringstid. Det tar f.eks. betydelig lenger tid før id-tyveri oppdages og den kriminelles bruk av falsk id eller kort kan avsløres. Dermed mister man mulighet til å oppklare saker og hindre at id-tyverier får det store omfanget som vi ser i dag. Dette fører til et stort antall henleggelses og redusert tillit til politi og rettsvesen. I ytterste konsekvens kan dette føre til at kriminalitet ikke anmeldes.

Vi vil i denne forbindelse påpeke to forhold. I høringen benyttes begrepet «utsalgssted». Vi mener at dette i Datatilsynets nåværende lovtolkning vil være begrensende og ber departementet vurdere et annet begrep som lokaler eller områder der identitetsbevis eller betalingsinstrument (se 3.2) benyttes. Videre synes også begrepet overvåkningskamera å antyde at virksomhetene benytter kamera til overvåkning. I Sverige benyttes ordet «sikkerhetskamera» som er et mer nøytralt begrep som også vil dekke intelligente kameraløsninger i fremtiden. Vi ber departementet vurdere å benytte denne beskrivelsen

3.1 Behov for teknologinøytrale definisjoner

I forslaget benyttes begrepene «betalingskort» og «identitetskort». Elektroniske betalingsløsninger vil ha flere former, slik beskrevet i EUs betalingstjenestedirektiv (GDP 2) og finansavtaleloven. Det er grunn til å tro at alternative betalingsformer vil øke i bruk i nær fremtid

Finansavtaleloven bruker begrepet «betalingsinstrument» (§ 12, bokstav c.). Begrepet er adekvat og er egnet til å definere betalingsformer som bør ha utvidet slettefrist som følge av lang deteksjonstid for misbruk. Vi foreslår således at begrepet «betalingsinstrument» tas inn i lovteksten.

3.2 Identitetskort bør eksplisitt omfattes

Lovforslaget om utvidet slettefrist er også begrunnet i lang deteksjonstid for misbruk av «identitetskort». Lang deteksjonstid for misbruk av identitetsbevis vil være et problem både for analoge identitetsbevis, og for digitale identitetsbevis. Vi foreslår at lovteksten inneholder begrepet «identitetsbevis». Vi ber departementet i lovforarbeider et teknologinøytralt begrep som vil dekke flere typer identitetsbevis som måtte utvikles fremover

ASIS Norge foreslår derfor at følgende ordlyd tas inn i forslaget til § 5 annet ledd, første del av første setning.

«Opptak gjort på lokaler/områder som benytter betalingsinstrument eller identitetsbevis, eller ...»

3.3 Post-/banktjenester og andre lagrings-/utleveringssteder

Virkeligheten er slik at de post- og banktjenester som har begrunnet regelen om tre måneders lagringstid i post- eller banklokaler, i dag i stor grad leveres i butikker og i liten grad leveres i lokaler som disponeres eksklusivt av en bank eller av Posten. Begrunnelsen for regelen har vært behovet for økt sikkerhet for post- og banktjenester, herunder å motvirke og oppklare kriminalitet knyttet til disse. Denne begrunnelsen er like gyldig i dag som tidligere. For at en regel skal ivareta disse legitime hensynene, må den gjelde for de steder der post- og banktjenester i dag faktisk leveres.

ASIS Norge mener at alle lokaler/områder som leverer bank-/posttjenester likestilles med post- og banklokaler hva gjelder utvidet slettefrist. Det vil si at regelen for «utsalgssteder» forstås slik regelen har vært forstått for post- og banklokaler. Dette medfører at de kameraer i lokalene som er egnet til å motvirke og oppklare misbruk av betalingsinstrument eller identitetsbevis kan operere med utvidet slettefrist på lik linje med kameraer som er egnet til å motvirke og oppklare kriminalitet i post- og banklokaler. Det samme gjelder områder som lagrer og/eller utleverer pakker eller forsendelser.

Vi foreslår derfor følgende endring § 5 annet ledd:

«Opptak gjort på lokaler/områder som benytter betalingsinstrument eller identitetsbevis, lagrer/utleverer pakker/forsendelser, oppbevarer verdier i safe/verdiskap, eller i lokaler der post- eller banktjenester leveres, skal slettes senest tre måneder etter at opptakene er gjort.»

4 Utlevering av opptak gjort av sikkerhetskamera

I dag kan opptak kun utleveres til politiet i forbindelse med straffbare forhold. Vi ser at det er en økende trend med bedrageri i forsikringssaker, sivilrettslige saker og der forsikringsselskapene har behov for å vurdere skyldspørsmålet (trafikksaker m.m.) ASIS Norge mener det bør være i samfunnets interesse at opptak som kan frikjenne noen fra mistanke eller dokumentere faktiske forhold bør kunne utleveres til et forsikringsselskap eller benyttes i en sivilrettslig sak. Slike saker vil normalt henlegges av politiet pga. ressursituasjonen eller fordi forholdet ikke anses være straffbart. Slik utlevering bør kun skje etter en rettskjennelse om utlevering. Dette vil sikre mot misbruk og dersom det oppdages straffbare forhold vil man foreta en anmeldelse til politiet.

5 Adgang til å sikre kameraopptak som bevis

Behandling av personopplysninger, herunder lagring av kameraopptak, vil være nødvendig for å kunne føre bevis i rettsaker. Det følger av personopplysningsloven § 9 at behandling av personopplysninger for å «å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav,» er et legitimt formål.

Videre følger det av personopplysningsforskriften § 1-3 at personopplysningsloven ikke gjelder for «saker som behandles eller avgjøres i medhold av rettspleielovene (domstoloven, straffeprosessloven, tvisteloven og tvangsfullbyrdsloven mv.).»

Det finnes lite praksis rundt rekkevidde av denne bestemmelsen, men det er antatt at personopplysningsloven gjelder frem til det er foretatt et formelt rettslig skritt, for eksempel uttak av stevning. Dette betyr at personopplysningsloven, herunder slettefrist etter 7 dager, gjelder i perioden fra et opptak gjøres, og frem til en bedrift har bestemt seg for om denne vil gå til rettslige skritt, eller frem til bedriften blir saksøkt.

Et kamera kan ha fanget opp at en ansatt har underslått midler, har stjålet, har utført seksuell trakassering eller for eksempel har brutt seg inn på bedriftens datasystem. Disse handlingene er alle straffbare handlinger og er dekket av kameraovervåkningens formål. I praksis er det samtidig ofte slik at en bedrift av ulike årsaker likevel ikke ønsker å politianmelde forholdet. Isteden velges avskjedssak som ikke sjeldent blir behandlet av domstolen. I andre tilfeller krever bedriften erstatning for økonomisk tap i sivil sak.

Det er åpenbart at perioden fra et opptak som kan utgjøre bevis i sivil sak gjøres, og frem til det er avklart at rettslige skritt vil bli tatt, er vesentlig lengre enn 7 dager. Det foreligger i dag ingen unntak fra slettefristen på 7 dager, for opptak som kan utgjøre bevis. Vi er dessuten kjent med at Datatilsynet er av den oppfatning at dagens regelverk pålegger sletting etter 7 dager, også for opptak som kan utgjøre bevis i sivil rettssak, eller som er nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav på annen måte.

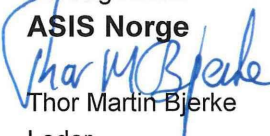
Det vil være i strid med grunnleggende prosessuelle rettigheter samt i strid med grunnleggende rett til å gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav dersom bevis på denne måten pålegges å slettes før beviset kan brukes til å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav.

Annen behandling av personopplysninger enn kameraopptak, er tillatt for å gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav. Her pålegges ikke sletting. For kameraopptak derimot, pålegger dagens regelverk slik vi forstår det, sletting før opptaket kan brukes som bevis. Den spesielle regelen for sletting av kameraopptak slik at disse ikke kan brukes som bevis, bør ikke videreføres. Isteden bør regelen følge den ellers gjeldende hovedregelen for behandling av personopplysninger, som er at behandling er tillatt når behandling det er nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav.

Vi ber departementet foreslå at slettefristen på 7 dager for kameraopptak ikke omfatter behandling nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav.

Vennlig hilsen

ASIS Norge

Thor Martin Bjerke

Leder